

Diospaq kausasunchis juñunakuypi astawan yachanapaq

7-13 NOVIEMBRE

**BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA |
2 REYES 5, 6**

“Paykunamantaqa aswan askhan noqanchiswan kashanku”

it-1-S 800 párr. 4

Eliseo

Israel runakuna Siria runakunamanta librasqa kanku. Israelpi rey Jehoram kamachikushaqtinmi Siria runakunaqa Israel runakunaman phawaykunankupaq yuyaykurqanku. Ichaqa Profeta Eliseon askha kutipi Israel reyman willachimurqan Siria runakuna maykunapichus kashasqankuta. Siria rey Ben-Adajqa manan imachus yuyaykusqanta ruwayta atirqanchu, chaymi sinchi phiñasqa nirqan: “¡Rimariychis! ¡¿Mayqennyikichismi Israel reyta yanapashankichis?!”, nispa. Jinan juj kaq kamachinqa nirqan: “¡Manan mayqennyikupas Israel reytaqa yanapaykuchu reyníy! Israelmanta profeta Eliseon paytaqa yanapashan”, nispa. Chayta yachaspan rey Ben-Adajqa Dotán llaqtaman askha soldadokunata guerrapaq caballokunantinta kacharqan Eliseota jap'imunankupaq. Chayta rikuspan Eliseoq kamachinqa sinchita mancharikurqan, chaymi profeta Eliseoqa Jehová Diosmanta mañakurqan kamachinpa ñawinta kicharinanpaq. Jinan Eliseoq kamachinqa lliu muyuriqninta qhawaripa orqo patakunapi rikurqan nina caballokunata nina carretakunawan; chay caballokunawan chay carretakunawanqa askhapunin kashasqa. Siria soldadokuna astawan asuykuqtintaq Eliseoqa Jehová Diosmanta mañakurqan: “Ama jinachu kay Jehová Diosnáy, kay runakunata ñausayachiy”, nispa. Chaymantataq Eliseoqa paykunata nirqan: “Jamuychis, noqa chay runaman pusarusaykichis”, nispa. Chay runakunaqa manan ñausayapurqankupunichu aswanpas yu-

yaynillankun tutayapurqan, chaymi paykunaqa mana yuyarqankuchu imamanchus risqankuta maytachus risqankuta, nitaq repararqankuchu piwan parlashasqankutapas. Sichus ñausayapunkuman karqan chayqa makinkumantachá Eliseoqa pusanman karqan (2 Rey. 6:8-19).

w13 15/8 30 párr. 2

Eliseoqa nina carretakunatan rikurqan, ¿qanpas rikushankichu?

Eliseoqa manan mancharikurqanchu enemigonkuna Dotán llaqtata muyuykusqankuta rikuspa. ¿Imaraykun mana mancharikurqanchu? Allin iñiyniyoq kasqanraykun. Ñoqanchispas pay hinan allin iñiyniyoq kananchis. Chaypaqmi ichaqa Jehová Diosmanta santo espiritunta mañakunanchis allin iñiyniyoq kananchispaq, sumaq kaykunata rikuchinanchispaqpas (Luc. 11:13; Gál. 5:22, 23).

it-1-S 453 párr. 4

Ñausayay

Siria soldadokunaqa manan ñausayapurqankupunichu aswanpas yuyaynillankun tutayapurqan. ¿Imaraykun chayta ninchis? Sichus chay soldadokuna ñausayapunkuman karqan chayqa Eliseoqa makinkumantachá paykunata pusanman karqan, Bibliaqa manan ninchu makinkumanta pusasqa kasqankuta aswanpas nillanmi: “Manan kaychu ñanqa, manan kay llaqtapichu maskhasqaykichis runaqa tiyan. Jamuychis”, nispa. William James runan qelqasqan libropi nin: “*Yuyayninku tutayasqa* runakunaqa normaltan rikunku ichaqa manan rikusqankuqa ñosqhonninkuman chayanchu, chaymi *mana imachus rikusqankuta imachus ruwasqankutapas reparankuchu*”, nispa (*Principles of Psychology* 1981, vol. 1, pág. 59). Yaqapaschá Siria soldadokunaqa yuyayninku tutayapurqan, chaymantapas yaqapaschá Samaria llaqtaman chayaqtinku Jehová Dios

chay runakunata qhaliyachipurqan (2 Rey. 6: 18-20). Chaymantapas Sodoma Ilaqta runakunapas yaqapaschá chay onqoywan kasharqanku, chaypaschá mana tarirqankuchu Lotpa wasinta. ¿Imaraykun chayta ninchis? Paykunaqa manan nirqankuchu: “Ñausayarapuykun”, nispaqa. Aswanpas punkutan maskhashallarqanku ichaqa manan tarirqankuchu (Gén. 19:11).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

w05-S 1/8 9 párr. 2

2 Reyes libromanta allin yachachikuykuna

5:15, 16. ¿Imanaqtinmi Eliseo mana chaskirurqanchu Naamanpa regalonta? Eliseoqa allintan yacharqan mana paychu Naamanta qhaliyachisqanta, aswanpas Jehová Dios qhaliyachisqanta. Payqa manapunin munarqanchu profeta kasqanrayku imatapas chaskikuyta. Kay tiempopipas Jehová Diosta serviqkunaqa manan imatapas chaskikunankuraykuchu Diostaqa servinku, aswanpas paykunaqa Bibliaq nisqantan kasukunku, chaypin nin: “Gratisllan chaskirqankichis, gratisllataqmi qonkichispas”, nispa (Mateo 10:8).

14-20 NOVIEMBRE

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | 2 REYES 7, 8

“Diosqa llapa runaq admirakunanpaq jinan milagrota ruwarqan”

it-1-S 800 párr. 7

Eliseo

Chaymantataq rey Ben-Adajqa Samaria Ilaqtaman phawaykurqan, jinan chay Ilaqtata muyuykurqan. Chay jawan Samaria Ilaqtapiqa sinchi yarqay karqan. Juj kutinmi juj warmi Jehoramman willarqan wawanta mijupusqanta. Chayta uyarispan Jehoramqa nirqan: “¡Dios sinchita castigawachun sichus kunan p'unchay Safaj-

pa churin Eliseoq umanta mana wit'usaqchu chayqa!”, nispa. Ichaqa chay nisqanqa manan junt'akurqanchu. Profeta Eliseoq wasinman chayaspan reyqa nirqan: “Jehová Diosmi kay yarqaywanqa ñak'arichishawanchis, chhaynaqa ¿imapaqñataq Jehová Diospa yanapaynintari suyakuyman?”, nispa. Jinan Eliseoqa nirqan: “Paqarinmi askha mijuna kanqa”, nispa. Chayta uyarispan reyta yanapaq oficialqa asikurqan, jinan Eliseoqa payta nirqan: “Chaytaqa ñawiykiwanpunin qan kikiyki rikunki, ichaqa manan mijunkichu”, nispa. Jehová Diosmi Siria runakunaman uyarichirqan askha soldadokunaq, caballokunaq, carretakunaq jamushasqanta; jinan paykunaqa wañuyta manchakuspa chay ch'isipacha usqhaylla ayqekurqanku, Iliu kaqninkutapas saqerparispan ripurqanku. Siria soldadokuna ripusqankutan rey Jehoramqa yacharurqan, chaymi yanapaqnin oficialta punku qhawaqta churarqan, jinan sinchi yarqasqa runakuna punkuta lloqsishaspa sarurparirqanku, chhaynapin payqa wañupurqan. Rikurqanmi mijunata ichaqa manan mijurqanchu (2 Rey. 6:24-7:20).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-2-S 186 párr. 3

Lámpara

Davidpa mirayninmanta jamuq reykuna. Jehová Diosmi Davidtaqa Israelpi rey kananpaq churarqan. Davidqa Diospa yanapayninwanmi Israel nacionta yachaywan umallirqan, chayraykun paytaqa “Israelpa k'anchaynin” nispa nikurqan (2 Sam. 21:17). Juj kamachikuypaq Davidwan rimanakusqanpin Jehová Diosqa prometerqan: “Qanpa familiaykimanta lloqsiq reykunapas gobiernoykipas wiñaypaqmi allin tajyachisqa kanqa”, nispa (2 Sam. 7:11-16). Chhaynaqa Davidpa mirayninmanta jamuq kamachikuqkunaqa, wawan Salomonmanta jamuq kamachikuqkunaqa juj “lámpara” jinan Is-

raelpaq karqanku (1 Rey. 11:36; 15:4; 2 Rey. 8:19; 2 Crón. 21:7).

21-27 NOVIEMBRE

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | 2 REYES 9, 10

“Mana manchakuspan Jehová Diosta respetachirqan”

w11 15/11 3 párr. 2

Jehú cheqaq yupaychayta respetachirqan

Jehú Diosmanta kamachikuy chaskisqan tiempopíqa Israel Ilaqtan sasachakuypi tarikusharqan. Chay nacionqa Ahabpa warmin millay Jezabelpa makinpin kasharqan. Paypa churinmi karqan rey Joram. Chay warmin Jehová Dios yupaychayta chinkachinanpaq Baal dios yupaychayta mast'arirqan, Diospa profetankunata wañuchirqan, Ilaqtatapas ídolo yupaychachiywan, layqa ruwaykunawan waqllichirqan (1 Rey. 18:4, 13; 2 Rey. 9:22). Chaymi Jehuta Dios kamachirqan Ahabpa familiaanta wañuchinanpaq.

w11 15/11 4 párrs. 2, 3

Jehú cheqaq yupaychayta respetachirqan

Jehuqa manan kasurqanchu reypa kachasqan iskay runakunata, payqa rey Joramwan, Judá Ilaqtamanta rey Ocoziaswan tupaqmi rirqan. Hinan Joramqa tapurqan: “¡Jehú! ¿Maqanakuqchu icha sumaqpichu hamushanki? nispa. Jehutaq kutichirqan: ¿Imaynan sumaqpi hamushayman mamayki Jezabel idolokunata yupaychachishaqtin, layqakuykunatapas ruwashallaqtin?” nispa. Chhaynata kutichiqtinmi Joramqa ayqekunanpaq kutirirqan. Jehun ichaqa usqhaylla flecharqan, chaymi sonqonta t'urpurqan, hinan carretan patapi wañurqan. Ocozías ayqekurqanña chaypas qhepamanmi payman aypaspa wañuchimurqan (2 Rey. 9:22-24, 27).

Chay qhepamanmi Jehú wañuchillarqantaq millay kamachikuq Jezabel warmita, paytan suti-

charqan ‘ñakasqa warmi’ nispa. Jezreel Ilaqtaman haykuspan Jehuqa rikurqan wasi ventanamanta qhawamushaqta, chay raton chaypi kaq oficialkunata kamachirqan wikch'uyamunankupaq. Chay qhepamantaq Israel Ilaqta waqllichiq warmita caballonkunawan sarurqan. Chaymantapas Ahabpa Iliw familiankunatan askhatapuni wañuchillarqantaq (2 Rey. 9:30-34; 10:1-14).

w11 15/11 5 párrs. 3, 4

Jehú cheqaq yupaychayta respetachirqan

Askha runaq yawarnintaña Jehú hich'arqan chaypas, Biblian willan payqa mana manchakuq kaspera, Jezabelmanta familianmantapas Israel Ilaqta kacharichisqanta. Chayta ruwananpaqqa rawrashaq sonqo, allinta decidikuq, mana manchakuqmi kanan karqan. Bibliamanta huk diccionarion nin: “Chay ruwayqa manan facilchu karqan, ichaqa allintan kamachikuy chaskisqanta hunt'arqan. Mana chhaynata ruwaqtinqa, manan Israel Ilaqtamanta chinkanmanchu karqan Baal yupaychay” nispa.

Yaqapaschá ñoqanchispas mayninpi rikukunchis Jehú hina imatapas ruwanapaq. ¿Imantan ruwasunman Diospa cheqnisqanta ruwanapaq tentacionpi rikukuspa? Mana chayman urmanapaqmi allinta decidikunanchis, usqhaylla mana manchakuspa. Dios yupaychayninchispiqa manapunin hinallatachu qhawananchis Dios contra ruwaykunata.

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

w11 15/11 5 párrs. 6, 7

Jehú cheqaq yupaychayta respetachirqan

Yaqapaschá Jehuqa yuyaykurqan Israel Ilaqta Judá Ilaqtawan ama huñukunanpaq yupaychayninku hukniray kananta. Chayraykun Israel Ilaqtapi ñawpaq reykuna hina, Judá Ilaqtamanta t'aqakurqan qori torokunata yupaychaspapa. Ichaqa chay ruwasqanmi rikuchirqan reyta churaqnin Jehová Diospi mana iñisqanta.

Diosqa allinpaqmi Jehuta qhawarirqan kama-chisqanta usqhaylla hunt'asqanmanta. Ichaqa Biblian nillantaq: "Jehuqa manan makilla-chu yuyarqan Israelpa Diosnin Señorpa kama-chikuynin simita, manataq hunt'aqllapunichu karqan", nispa (2 Rey. 10:30, 31). Jehumanta yachaspaqa yaqapaschá llakikunchis imay-napi tukusqanmanta, ichaqa kaytan yachan-chis: Diospaq hunt'aq sonqo kaspera paywan amigontin kashanallapaqqa kallpachakunan-chismi. Chaypaqmi Bibliata sapa p'unchay leenanchis, yuyaymanananchis, sonqonchisman-tapachataq paywan rimananchis. Chhaynaqa, tukuy atisqanchista ruwasun Diospa lliw kama-chikuyninkunata tukuy sonqowan kasukunan-chispaq (1 Cor. 10:12).

28 NOVIEMBRE-4 DICIEMBRE

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | 2 REYES 11, 12

"Ambiciosa kasqanrayku wañuchisqa karqan"

it-1-S 246

Atalía

Maman Jezabel jinan Ataliaqa qosanta tanqarqan mana allinkunata ruwananpaq, chaymi pusaq wata kamachikusqanpi qosan Jehoramqa mana allinkunata ruwarqan (1 Rey. 21:25; 2 Crón. 21:4-6). Chaymantapas Ataliaqa maman jinan mana mancharikuspa mana juchayoq runakunata wañuchirqan. Juj watallaraq kamachishaspan churin Ocozías wañupurqan, chay qhepallamanmi Ataliaqa reypa familianmanta kaq yaqa llapa qharikunata wañuchirqan, Jehoasllatan mana wañuchirqan-chu. Jehoastaqa uma sacerdoten esposanpiwan wawallaraq kashaqtin pakasqaku ama wañuchinankupaq, uma sacerdoteq esposanqa Jehoaspa tianmi karqan. Chaymantataq Ataliaqa pay kikin reinata churakurqan jinaspa soq-

ta wata kamachikurqan (2 Crón. 22:11, 12). Ataliaq churinkunan Diospa wasinmanta suwakurqanku chaypi kaq ch'uya serviciokunata, jinaspan aparqanku chaykunawan Baal idolonkuta yupaychanankupaq (2 Crón. 24:7).

it-1-S 247 párr. 1

Atalía

Qanchis watanpi Jehoás kashaqtinmi uma sacerdote Jehoiadaqa maypichus pakasqa kashasqanmanta Jehoasta orqomuspa rey kananpaq coronata churarqan. Ataliaqa runakunaq bulla ruwashasqankuta uyarispan phawaylla temploman rirqan, jinaspan chaypi imachus pasashasqanta rikuspa qaparirqan: "¡Reina contran sayarishanku! ¡Reina contran sayarishanku!", nispa. Jinan uma sacerdoteqa kamachirqan jawaman orqospa chaypi wañuchimunankupaq, chaymi Ataliataqa jap'ispa orqoranku jinaspa reypa wasinman caballokunaraq jaykunan cheqaspi wañuchipurqanku. Yaqapaschá Ataliallaña Ajabpa familianmanta qhepaqqa karqan (2 Rey. 11:1-20; 2 Crón. 22:1-23:21). Ajabpa familianmanta Jehová Diospa nisqanqa llapanmi junt'akurqan (2 Rey. 10:10, 11; 1 Rey. 21:20-24).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-2-S 29 párr. 2

Jehoás

Uma sacerdote Jehoiadaqa papan jinan Jehoaspaq karqan, paymi Jehoastaqa yuyaychaq. Jehoasqa iskay chunka jujniyoq watanpi kashaspan casarakurqan, payqa iskay esposayoqmi karqan. Jujninpa sutinmi karqan Jehoadán, paywanqa qhari wawakunayoq warmi wawakunayoqmi karqanku. Chhaynapin kashallaraq Davidpa miraynin, paykunaq mirayninmantan jamurqan Mesías. Davidpa miraynintaqa yaqan chinkachipurqanku (2 Rey. 12:1-3; 2 Crón. 24:1-3; 25:1).

5-11 DICIEMBRE

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | 2 REYES 13-15

“Jehová Diosqa bendeciwasunmi allinta kallpachakuqtinchisqa”

w10 15/4 26 párr. 11

¿Tukuy sonqochu Cristota qatikushanchis?

¹¹ Arí, rawrashaq sonqowanmi Diosta servinanchis, chayta yachanapaqmi qhawarillasuntaq Israelpi rey Jehoás ruwasqanta. Siria runakunan israelitakunata maqanakuyupi atipanankupaña kasharqanku, chaymi Jehoasqa Eliseo profetaman rirqan, waqaspataq valekurqan yanapananpaq. Profetan kamachirqan Siria ladoman wach'inanpaq. Chaywanmi rikuchisharqan Jehová Diospa yanapayninwan awqanku atipanankuta. ¿Kusurqanchu Jehoás chayta yachaspa? Manan. Eliseon nisqa puchuq wach'ikunata (flechakunata) hoqarispá pampata waqtananpaq, Jeohastaq kinsa kutillata waqtasqa. Profetataq chayta rikuspa phiñasqa nirqan: “Phisqa kutitapas soqta kutitapas pampata waqtawaq karqan chayqa, Siria runakunata ch'usaqyachinaykikaman atipawaq karqan”, nispa. Reyqa mana tukuy sonqo kasqanraykun siriokunata mana ch'usaqyachirqanku, kinsa kutillatan atiparqan (2 Rey. 13:12-20). ¿Imatan chay sucedesqanmanta yachasanman? Jehová Diospa saminchayninta chaskinanchispaqqa tukuy sonqowanmi hunt'ananchis kamachiwasqanchista.

w14 1/1 11 párrs. 5, 6

Jehová Diosqa bendecinmi serviqninkunata

¿Pikunatan Jehová Dios bendecin? Apóstol Pablon nin: ‘Diosqa maskhaqninkunata saminchan [otaq bendecin]’, nispa. Biblia t'ikraqkunata yanapaq libropin kay hinata nirqan: “Griego simipi ‘maskhaqninkuna’ nisqaqa Dios ‘yupaychaymantan’ rimashan manan Dios ‘maskhayllamantachu’”, nispa. Huk libron

chay simimanta nillantaq tukuy sonqowan yupaychay kasqanta. Chay hinaqa Diosqa bendecin paypi ñispa tukuy sonqowan yupaychaqkunatan (Mateo 22:37).

¿Ima bendeciontan Dios qowasun? Kay H'allpapi wiñay kawsayta, chayta qospaqa qoykukuq ancha munakuq kasqantan rikuchinqa (Apocalipsis 21:3, 4). Hinaspapas kay tiempopi tukuy sonqowan Diosta yupaychaqkunaqa ñan chaskishankuña askha bendicionkunata. Kunanqa Bibliawan santo espírituq yanapayninwan iman kuisisqa kawsanku (Salmo 144:15; Mateo 5:3)

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

w05-S 1/8 11 párr. 3

2 Reyes libromanta allin yachachikuykuna

13:20, 21. ¿Chay textokunapi nisqanwanchu nisunman: “Atinchismi ñaupá cosaskunata yupaychayta”, nispa? Manan. Bibliapiqa manan ninchu Eliseoq tullunta yupaychasqankutaqa. Eliseoq tullunta tupaykuq runataqa Diosmi atiyinwan kausarichirqan.

12-18 DICIEMBRE

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | 2 REYES 16, 17

“Diosqa tiempollanpin millay runakunata chinkachipunqa”

it-2-S 903 párr. 6

Salmanasar

Israel runakunata atipanku. Hosea Israelpi rey kashaqtinmi (758 q.-740 m.J.j.) Salmanasar Palestina llaqtata phawaykuspa jap'ikapurqan, jinan rey Hoseata sapa wata impuesto-ta pagananpaq nirqan (2 Rey. 17:1-3). Qhepamanmi ichaqa Hoseaqa manaña impuesto-ta pagarqanchu, aswanpas So sutiyoq Egipto reywanmi juñukurqan Salmanasar contra maqanakunapaq (Qhaway SO nisqata). Chayta

ruwasqanraykun Salmanasarqa Hoseata jap'ir-qan, jinaspataq Samaria Ilaqta contra maqana-kuq rirqan, chay Ilaqtaman chayaspataq kinsa wata chay Ilaqtata muyuykurqan. Chay qhepa-mantaq chay Ilaqtata jap'ikapurqan, jinan Is-rael runakunataqa Asiria runakunaq jallp'an-man apapurqan (2 Rey. 17:4-6; 18:9-12; tupa-nachiy Os. 7:11; Ezeq. 23:4-10).

it-1-S 444

Preso apasqa karqanku

Wichay lado reypas uray lado reypas Jeho-vá Dios contran juchallikurqanku, paykuna-qa waj dioskunatan yupaychayta qallarirqan-ku. Chaymi chay reykunapas runankunapas juj Ilaqtakunaman apasqa karqanku (Deut. 28: 15, 62-68; 2 Rey. 17:7-18; 21:10-15). Paykuna-ta yanapananpaqmi Jehová Diosqa askha ku-tipi kacharqan profetankunata, ichaqa ma-nan kasukurqankuchu (2 Rey. 17:13). Israelpi chunka ayllukunaqa manan Ilapantachu saqer-qanku waj dioskuna yupaychayninkutaqa, as-wanpas Israelpi ñaupaq kaq rey Jeroboán jinan waj dioskunata yupaychashallarqanku. Juda-pi kaq iskay ayllukunapas manan kasukurqan-chu Jehová Diospa anyasqanta, rikusharqan-kuña Israelpi chunka ayllukuna Diosta mana kasukusqankurayku waj Ilaqtakunaman apasqa kasqankuta chaypas manan cambiarqankuchu (Jer. 3:6-10). Chay iskaynin reykunaqa waj Ilaq-takunamanmi apasqa karqanku.

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-2-S 920

Samaria Ilaqta runakuna

Israelpi chunka ayllukuna atipasqa kasqanku qhepamanñan Bibliapiqa rijurin “Samaria Ilaqta runakuna” nisqa rimayqa, chayqa karqan 740 watapi manaraq Jesús jamushaqtinmi. “Sa-maria Ilaqta runakuna” nispaqa niqku Israelpi chunka ayllukunapi kaq runakunatan, chhay-napi Asiria runakunawan ama pantanankupaq

(2 Rey. 17:29). Yaqachus jina Asiria runakunaqa mana Ilapa Israel runakunatachu qarqorqan-ku, ¿imaraykun chayta ninchis? 2 Crónicas 34: 6-9 textopin willashan Josías kamachikushaq-tin Israel runakuna Samariapi kasqankuta (tu-panachiy 2 Rey. 23:19, 20 textowan). Chhayna-qa “Samaria Ilaqta runakuna” nispaqa nikurqan Samaria Ilaqtapi qhepakuq Israel runakuna-ta Asiria runakunaq waj Ilaqtaman apasqanku runakunatawan. Unay watakuna qhepamantaq “Samaria Ilaqta runakuna” nispa niqku juj t'aaq religionniyoq runakunata. Chay runakunaq re-ligionninga jujniraypunin karqan judío runaku-naq religionninmanta (Juan 4:9).

19-25 DICIEMBRE

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | 2 REYES 18, 19

“Enemigonchiskunaqa iñiyinchispi pisipa-nanchistan munanku”

w05-S 1/8 11 párr. 5

2 Reyes libromanta allin yachachikuykuna

18:19-21, 25. ¿Rimanakurqanchu Ezequías Egipto runakunawan juj nisqalla kausanan-kupaq? Manan. Rafsaquen Ezequiasta nirqan: “¿Egipto reypichu confiashanki? Noqataqa Je-hová Dios kikinmi kachamushawan kay Ilaq-tata thuninaypaq”, nispa. Ichaqa Rafsaquepa chay nisqanqa manan cheqaqchu karqan. Rey Ezequiasqa manan chay nisqanta creerqanchu, payqa Jehová Diosllapin confiarqan.

w10 15/7 13 párr. 3

“Ama manchakuychu, ñoqan yanapasqayki”

Asiria oficialqa atoq hina yuyaysapa kaspan ju-diokunata iskayrayachiyta munaspa nirqan: “¿Manachu Ezequiasqa Diosniykichis yupaycha-na cheqaskunata altarkunatapas thunipurqan? [...] ¡Señor Dios niwaqtinmi kay suyuta thuniq-qa hamuni, mana chayqa manachá hamuyman-

chu!” nispa (2 Rey. 18:22, 25). Chaywanmi ni-sharqan: “Jehová Diosqa manan yanapasunki-chischu, phiñasqan qankunapaq kashan”, nispa. Diosmi ichaqa Ezequiasta, huk judío runakunata-papas allinpaq qhawarirqan payman tukuy son-qo kutirikusqankurayku (2 Rey. 18:3-7).

w13 15/11 19 párr. 14

¿Pikunan kanku qanchis kamachikuqkuna, pu-saq umallikunapas?

¹⁴ Asiria reyqa ejercitonwan kuskan Jerusalén llaqtaq uray ladonpi, Laquis cheqaspi karpakurqanku. Chaymantapachan kinsa oficialninkunata Ezequiasman willaqta kacharqan mana maqanakuspalla entregakunankupaq. Huk oficialninmi imaymanawan llaqtata q’otuyta muna-rqan. Entiendenankupaq hinan hebreo simipi rimapayarqan, Ezequías reyta kasukunankumantaqa Asiria reyta kasukunankupaq. Hinan llullakuspa paykunaman prometerqan huk llaqtaman apasqa kaqtinku chaypi allin kawsanankuta (**leey 2 Reyes 18:31, 32**). Hinaspapas nirqanmi Jehová Diosqa paykunata mana qespichiy atisqanta, imaynan wak llaqtakunaq diosninku mana llaqtanpi runakunata qespichiy atisqanta hina. Chaykunata uyarishaspapas llaqtapi runakunaqa, kay tiempopi Diosta serviqkuna hinan, mana huk simitapas kutichir-qankuchu (**leey 2 Reyes 18:35, 36**).

yb74-S 177 párr. 1

Alemania (Iskay kaq parte)

Alemania nacionpin soldadokuna hermanokunata carcelpi kashaqtinku imaymanata ruwaspa Diosta neganankupaq juj documentota firmachiyta munarqanku. Wakin hermanokunan sinchi mat’ipayasqa kaspanku chay documentota firmarqanku. Ichaqa Guardiakunaqa firmasqanku qhepamanqa astawanraqmi paykunamanta burlakuqku. Karl Kirscht hermanon nin: “Jehová Diospa testigonkunallatan nishuta sufrichirqanku, chhaynapi chay documentota

llapanku firmanankupaq. Wakin firmarqankuña chaypas firmasqankumanta juj wata qhepamanraqmi wasinkuman ripurqanku. Jinaspapas soldadokunaqa chay firmaqkunatan k’amiqku: Yau iskay uyakuna cobardekuna, nispa. Manaraq ripushaqtinkutaqmi hermanokunaq muyurinqinpi purichiqku”, nispa.

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-1-S 203 párr. 1

Arqueología

La Crónica de Babilonia nisqa qelqan nin: “Senaqueribtaqa juj wawanmi wañuchirqan Tebet killapi”, nispa. Babilonia rey Nabonidopas sacerdote Berosopas ninkun: “Senaqueribtaqa juj wallanmi wañuchirqan”, nispa. Ichaqa “fragmento del Prisma de Esar-hadón” nisqa qelqapin Senaqueribpa wawan Esar-Adón nin: “Wayqeykunan papay contra jatarispa payta wañuchirqanku, jinaspa ayqekurqanku”, nispa. Judiokunamanta allinta yachaq Philip Biberfeld runan nin: “La Crónica de Babilonia qelqapi nisqanpas Nabonidoq nisqanpas Berosoq nisqanpas manan cheqaqchu, Bibliaq nisqallanmi cheqaqqa”, nispa (*Universal Jewish History* 1948, vol. 1, pág. 27). Chhaynaqa, ¿pin wañuchirqan Senaqueribta? Biblian willan Senaqueribtaqa churin Adramelecwan churin Sarezepiwan wañuchisqanta, churin Esar-Adontaq Senaqueribpa rantinpi kamachikusqanta (2 Rey. 19:36, 37).

26 DICIEMBRE-1 ENERO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | 2 REYES 20, 21

“Sonqomanta mañakusqanta uyarispan Diosqa yanaparqan”

ip-1-S 394 párr. 23

Ezequías astawan Jehová Diospi confían

²³ Ñaupaq kutipi Senaquerib Judá contra

phawaykuqtinmi Ezequías sinchita onqopurqan. Jinan Isaías nirqan: “Wañupunkin, manan qhaliyankichu”, nispa (**Isaías 38:1**). Chayta uyarispan Ezequíasqa khuyayta waqaykurqan, chay tiempopaqqa 39 watanpin kasharqan. Payqa manan payllamantachu llakikusharqan aswanpas Ilaqta runakuna imayna kanankumantan llakikusharqan. Asiria runakunan Jerusalén Ilaqtapas Judá ayllutapas jap'ikapuyta munasharqanku. Ezequías wañupuqtinri, ¿pin maqanakuypi umallinman karqan? Chay tiempopaqqa manaraqmi mayqen wawanpas rey kananpaq jinaqa karqanraqchu. Tukuy sonqomantan Ezequíasqa Jehová Diosta valekurqan khuyapayanapaq (**Isaías 38:2, 3**).

w17.03 19 párr. 16

Jehová Diosta tukuy sonqonchiswan servisun

¹⁶ Qhepamanmi Ezequíasqa onqopuspa yaqalla wañupuran. Jinan payqa Jehová Diosta valekuran ñaupaqpi tukuy sonqowan servisqanta yuyaripa yanapanapaq. Jehová Diosqa mañakusqanta uyarispan onqoyinmanta qhaliyachiran (**leey 2 Reyes 20:1-3**). Kay tiempopiqa manañan Jehová Diosqa ima milagrotapas ruwanchu onqoyinchista chinkachinanpaq otaq aswan unayta kausananchispaq. Chaywanpas Ezequías jinan Diosmanta mañakusunman: “Valekuykin imaynatachus servisqayta yuyarinaykipaq. Noqaqa tukuy sonqon servirayki, mana waqllispa munayniykiman jina chaninta ruwaspa”, nispa. Ima ñak'ariypiña tarikusunman otaq onqosunmanña chaypas, Jehová Diosqa cuidawasunmi, ¿confiankichu chaypi? (Filip. 2:27.)

g01-S 22/7 13 párr. 4

¿Yanapawanmanchu Diosmanta mañakusqay?

Bibliapin willan ñaupaq tiempopi wakín runaku-naq mañakusqanman Diospa kutichimusqanta, mayninpiqa milagrokunata ruwaspa ima-

raqmi kutichimurqan. Jujninmi karqan rey Ezequías, payqa sinchi onqosqan kasharqan, wañupunan patapiñan kasharqan. Chaymi Diosta valekurqan qhaliyachinanpaq, jinan Diosqa nirqan: “Mañakusqaykitan uyarimuni, waqasqaykitan rikumuni, chaymi noqa Jehová Dios qhaliyachisayki”, nispa (2 Reyes 20:1-6). Ezequías jinan wakín Dios sonqo qharikunapas warmikunapas rikullarqankutaq Jehová Diospa yanapayninta (1 Samuel 1:1-20; Daniel 10:2-12; Hechos 4:24-31; 10:1-7).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-2-S 492

Nivelanapaq herramienta

Nivelanapaq herramienta (plomada). Plomadaqa perqakunata allinta sayarichinapaqmi servin, otaq perqayta tukukusqan qhepaman rectochus sayashan icha manachus chayta yachanapaq. Jehová Diosmi willachirqan mana kasukuq Jerusalén Ilaqtata Samaria Ilaqtata medisqan washawan medinanpaq, Ajabpa wasinpi kaqkunata nivelasqan herramienta-wan Jerusalenta nivelananpaq. Jehová Diosqa medispan yacharqan Samaria Ilaqta jinallataq Ajabpa wasinpi kaqkunapas sinchi mana allinkunata ruwasqankuta, chaymi chinkachisqa kapurqanku. Kaqllatataqmi Diosqa Jerusalén Ilaqtawanpas kamachikuqninkunawanpas ruwarqan, sinchi mana allinkuna ruwasqankuta sut'iman orqospan 607 watapi manaraq Jesús jamushaqtin chinkachipurqan (2 Rey. 21:10-13; 10:11). Jerusalenpi kaq kamachikuqkunamanmi Jehová Diosqa Isaiaswan kayta willachirqan: “Justician kanqa medinapaq washka jina, chanin kaymi kanqa plomada jina”, nispa. Chhaynaqa Diosmi sut'iman orqonan karqan pikunas payta servishanku pikunas mana chaytapas, chayman jinan salvasqa kananku karqan otaq wañuchisqa kananku karqan (Isa. 28:14-19).